

.....Σήμα.....

Ο. - " Ποντιακοί 'Αντίλαλοι", Λαογραφική Έκπομπή του σταθμού μας, που γράφει και επιμελείται ο συνεργάτης μας Στάθης Ευσταθιάδης. Μουσική επιμέλεια 'Ηρακλή Κοκοζίδη.

...Τό σήμα σβήνει...

Ο. - 'Αγαπητοί άμφοταί, σήμερα στην έκπομπή μας θά σάς μιλήσωμε για ένα ξακουστό χωριό της Τραπεζούντας - Για τά Μεσαρέας -.

Τά Μεσαρέας βρίσκονται σέ απόσταση 10 χιλιομέτρα από την Τραπεζούντα, δεξιά του δημοσίου δρόμου. Τό χωριό είναι χτισμένο μέσα σέ βουνά. Κάπου 1000 ψυχές ζούσαν έδω μία ζωή ήρεμη. 'Ο μόχθος έδω ήταν ευχάριστος, ή δουλειά γινόταν τραγούδι και οι κάτοικοι δέχονταν τίς δυσκολίες της ζωής σάν μία φυσιολογική κατάσταση κι 'έτσι καμιά άγανάκτηση δέν αισθάνονταν στην φυχή τους. Δέν ήταν τόσο εϋφορη ή γή, την όποια πότιζαν κάθε μέρα μέ 'τόν ιδρώτα τους. Όμως οι Μεσαρέτ' άγαπούσαν άπέραντα τόν τόπο, τά ιερά χώματα όπου είναι ριζωμένες οι ψυχές άναρίθμητων γενεών. Είναι οι άνθρωποι, που δημιούργησαν τή λαμπρή παράδοση του θρυλικού αυτού χωριού-

.....Λύρα.....

Στά "Μεσαρέτια τραγωδίας" κυριαρχεί ένα ήρεμο έρωτικό αίσθημα και προβάλλει μία ξεχωριστή όμορφιά.

Χαρέστεν τόν καιρόν έσουν και παραδείσ' πουλιά
νά σάν πού ζή και χαίρεται κι 'έλεπ' σας άλλο μίαν.

Χαρήτε τόν καιρό σας, πουλιά του παραδείσου. 'Εν 'Ο λαϊκός ποιητής μέ τή φράση: "πουλιά του παραδείσου", έννοεί τά νειάτα.

Χαρήτε τά νειάτα, γιατί περνοούν και δέν γυρνοούν ξανά πίσω.

'Απέραντη ή άγάπη στη ζωή. 'Η υπερβολική αυτή άγάπη, για την επίγεια ζωή, είναι πανάρχαιη 'Ελληνική παράδοση. Οι "Έλληνες περιφρονοούσαν πάντα τό θάνατο, μισούσαν τόν Χάροντα και τό μαύρο βασίλειό του. "Ας θυμηθούμε μονάχα τόν 'Ορφέα, πού ξεκινά για τόν "Αδη, μέ σκοπό νά νικήση τόν βασιλιά του, για νά φέρη στόν επάνω κόσμο την άγαπημένη του. Και φθάνει στόν "Αδη. 'Ο 'Ορφέας πρέπει νά νικήση τόν βασιλιά του "Αδη. Μονάχα έτσι θά μπορέση, νά πάρη την άγαπημένη του από εκεί. Και αρχίζει ή μάχη. 'Ο 'Ορφέας μάχεται μέ τή μελωδική του λύρα. Τραβάει επιδέξια τό δοξάρι και τά δάχτυλά του χορεύουν πάνω στίς χορδές, ένδ ήχοι μελωδικοί ρίχνουν άπειρα βέλη στην φυχή του Χάροντα, πού θαμάζεται στό τέλος και του άπελευθερώνει την κόρη της καρδιάς του.

Τόση είναι ή άγάπη του "Ελληνα για τή ζωή τούτου του κόσμου.

.....Λύρα τραγουδά.....

Ο. - Στά Μεσαρέας ή άπασχόληση των κατοίκων περιορίζεται σέ λίγη γεωργία - Καλαμπόκια, κριθάρια και σέ μικρότερη κίτρινα, σιτάρια -. Μεγαλύτερη επίδοση στα κτηνοτροφικά και πτηνοτροφικά. Εύδοκιμοούσαν έδω οι λεπτοκαριές, καρυδιές κερασιές και τά περίφημα ροδάφινά. (ψηλά δέντρα τά τουρκικά ταφάνια), πού τό φρούτο τους έμοιαζε μέ τσαμπί σταφυλιού. 'Η ρόγα του ροδάφινου, ίσα μέ

μιά έλιά, μέ κουκούτσι μικρότερο. Ήταν νοστιμότατα και τρώγονταν και χλωρά, μιά και ξηρά τó Χειμώνα, σέ κομπόστα).

.....Λύρα τραγουδι.....

0.- Σημαντική είναι στή Μεσαρέας ή καλλιέργεια του κανναβιού, από τó οποίο οι κάτοικοι κατασκεύαζουν διάφορα υφάσματα, καθώς και σχοινιά. Μεγάλη απόδοση είχε ή σπορά των ξηρών φασολιών. Ή καλλιέργεια γινόταν μέ πρακτικό τρόπο: σπέρμαν τά φασόλια μαζί μέ τά καλαμπόκια και μέσα στή καλαμπόκια. Οι φασολιές θα εύρισκαν γιά στήριγμα τίς καλαμποκιές, που γύρω στίς καλαμιές τους θα περιπλέκονταν.

Μέ πρακτικό τρόπο γινόταν ó τρύγος των κερασιών. Πά πώς γινόταν: Ή κουκιά-ρα-ένα μεγάλο ραβδί 4 μέτρα, πού ή μιά του άκρη κατέληγε σέ σχήμα άγκυλωτό, καίτι σάν άγκύστρι-είχε τó λóγο. Ή κουκιάρα, λοιπόν, αυτή περιφερόταν στή κλαδιά και μάζευε τά κεράσια.

Οί Μεσαρέτ' πουλούσαν στήν Τραπεζούντα λεπτοκάρια, καρύδια, κεράσια, πουλερικά, φασόλια, κτηνοτροφικά προϊόντα κλπ. Οί όροι τής ζωής έδώ εξασφάλιζαν μιά μέτρια διαβίωση. Αυτό ικανοποιούσε τούς όλιγαρχείς άνθρώπους του τόπου, που αντιμετώπιζαν τή ζωή, χωρίς καμιά άνησυχία. Τó είπαμε και στήν άρχή: Ή ήρεμία άποτελούσε έδώ όχι μονάχα τó κυριότερο χαρακτηριστικό τής φύσεως, αλλά και τó βασικό γνώρισμα τής ψυχής των κατοίκων.

.....Λύρα τραγουδι.....

0.- Στόν τομέα τής λαϊκής μουσικής παράδοσης, οί Μεσαρέτ' πρόσφεραν πάρα πολλά. Άκουσα από Ματσουκάλους νά λένε: Ή πηγή όλων των σιοπών είναι τά Μεσαρέας. Φυσικά πρέπει νά κάνωμε διάκριση μεταξύ ποιήσεως και μουσικής. Ή γνώμη των Ματσουκάλων γιά τά Μεσαρέας άφορά τó δεύτερο.

Τά Μεσαρέας έβγαλαν πολλούς και ξακουστούς λυράρηδες. Ή θρυλικότερος όλων ήταν ό Σαμάλ-Ήγλης-ό Σιαμιόης. Πέθανε έδώ στήν Έλλάδα, στό Δρέπανο Κοζάνης τó 1924. Ή ζωή του καθώς και τής οικογενείας του, ύπηρεξε δραματική. Ή οικογένεια Σιαμιόη δοκίμασε τόν πόνο από πολλούς πρόωρους θανάτους των μελών της και ύπόφερε από πολλές ασθένειες. Έν τούτοις όμως ή οικογενειακή μουσική παράδοση δεν σταμάτησε. Ή γιος του Σαμάλ-Ήγλη ήταν κι' αυτός λυράρης, πού μέ τή σειρά του κληροδότησε τήν ίδια κληρονομιά στή παιδιά του, πού ζούν τώρα στό Δρέπανο Κοζάνης.

Θά κλείσωμε τó πρόγραμμά μας μ' ένα όλόκληρο σιοπό του ξακουστού λυράρη Σαμάλ - Ήγλη από τά Μεσαρέας Τραπεζούντας.

.....Λύρα τραγουδι.....

0.- Στήν έρχόμενη έμπομπή μας, τήν προσεχή Τρίτη, αυτή τήν ώρα, θα σάς μιλήσωμε γιά ένα άλλο χωριό τής Τραπεζούντας-Τό Κοιλιάδ'. Εύχαριστούμε θερμά τούς κ.κ. Ήορδάνη Στεφανίδη και Χριστόφορο Ποζουνίδη, πού πρόθυμα μ' έδωσαν πληροφορίες και τραγουδιά γιά τó χωριό Μεσαρέας, γιά τó οποίο σάς μιλήσωμε.

.....Σήμα.....

0.- Μετεδόθη ή Λθογραφική έμπομπή του σταθμού μας "Ποντιακοί Άντίλαλοι", πού γράφει και επιμελείται ό συνεργάτης μας Στάθης Ευσταθιάδης.